

2 oktober 2018
Corr.nr. 2018-064.375, FC
Zaaknr. K10505

Nummer 45/2018

Voordracht van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Groningen ter vaststelling van de Begroting 2019 en de 14^e wijziging van de Begroting 2018.

1. Samenvatting

Met de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2018 zijn door uw Staten de kaders vastgesteld voor de Begroting 2019. In de Begroting 2019 hebben wij die kaders uitgewerkt in onder meer doelen, prestaties en middelen (inclusief de nadelige gevolgen van de Septembercirculaire 2018).

2. Doel en wettelijke grondslag

De begroting geeft aan welke doelen de provincie wil bereiken, welke prestaties daarvoor worden verricht en hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid. De begroting wordt door uw Staten vastgesteld en heeft vier functies:

1. Autorisatiefunctie:
Uw Staten machtigen ons tot het doen van uitgaven.
2. Keuzefunctie:
Uw Staten kiezen met welke middelen welke doelen worden nagestreefd.
3. Beheersfunctie:
In de begroting wordt de basis gelegd voor een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beheer.
4. Verantwoordingsfunctie:
Op basis van de begroting leggen wij verantwoording af over het door ons gevoerde bestuur.

De wettelijke grondslag van de begroting is vastgelegd in:

- De Provinciewet: Artikelen 193, 194, 195 en 207;
- De Financiële verordening provincie Groningen 2017: Artikelen 2 tot en met 4;
- Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten: artikelen 7 tot en met 23;
- Het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 'Zichtbaar toezicht'.

3. Procesbeschrijving en planning

Hierbij bieden wij uw Staten de Begroting 2019 aan ter behandeling in uw Statenvergadering van 14 november 2018. Het betreft hier de laatste begroting binnen de Collegeperiode 2015-2019. Hierin hebben wij de effecten van de Septembercirculaire 2018 verwerkt, die ook financiële gevolgen hebben voor de Begroting 2018. Deze gevolgen hebben wij verwerkt in de 14^e wijziging van de Begroting 2018, die wij aan deze voordracht hebben toegevoegd. Voor meer informatie verwijzen wij u naar hoofdstuk 6 van deze voordracht.

4. Begroting

In de Begroting 2019 zijn de prioriteiten uit de Voorjaarsnota 2018 vertaald in doelen, activiteiten en middelen. De middelen zijn toegedeeld aan de programma's. Een en ander gebeurt binnen een structureel sluitende begroting, waarbij jaarlijks - conform de afspraak met uw Staten - een flexibel budget van tenminste € 2 miljoen per jaar beschikbaar is.

Voor de Begroting 2018 gaat het met name om een actualisering van de lasten en de baten in 2018 op basis van de Septembercirculaire 2018 en de voor 2018 vastgestelde IBOI-index.

5. Inspraak/participatie

Inwoners van de provincie kunnen tot begin november 2018 hun reactie per e-mail of brief naar uw Staten sturen. Uw Staten kunnen deze reacties dan meenemen bij de behandeling van de Begroting 2019 op 14 november 2018.

6. Nadere toelichting

In de Begroting 2019 hebben wij voor het begrotingsjaar 2019 onze ambities vertaald in doelen, indicatoren, concrete prestaties en bijbehorende middelen. Dit heeft geleid tot een sluitende Begroting 2019 met een flexibel budget van gemiddeld € 4,27 miljoen per jaar in de periode 2019-2022.

De Begroting 2019 is gebaseerd op het beleidsmatige en financiële kader van de Voorjaarsnota 2018. Voor zover nodig is dat financiële kader bijgesteld in de Najaarsnota 2018. Ten opzichte van de Najaarsnota 2018 hebben zich in financiële zin zes wijzigingen voorgedaan:

1. Septembercirculaire 2018 (zie paragraaf 6.4.1);
2. IBOI-indexering 2018 van RSP-middelen (zie paragraaf 6.4.2);
3. Aanvullend bestedingsvoorstel over de inzet voor 'Functionaris Gegevensbescherming' (zie paragraaf 6.4.3);
4. Aanvulling budget Facelift Noordelijke Stations (zie paragraaf 6.4.4);
5. Correctie verrekening AKP vanaf de jaarschijf 2020 (zie paragraaf 6.4.5);
6. Voorstel tot dekking begrotingstekort 2018 en aanvulling begrotingsruimte 2019 (zie paragraaf 6.4.6.)

Deze zes wijzigingen hebben een negatief effect op de Algemene middelen van gemiddeld € 2,65 miljoen per jaar (zie tabel 1 in paragraaf 6.4).

In de periode 2019-2022 resteert een begrotingsruimte van gemiddeld € 4,27 miljoen per jaar.

Met ingang van de Voorjaarsnota 2017 hebben wij de lijn ingezet om geen extra beslag te leggen op de Algemene middelen, maar dekking te vinden binnen bestaande middelen. Deze lijn willen wij in principe tot het einde van deze collegeperiode handhaven. Gelet op deze beleidslijn, in combinatie met het verslechterde financiële perspectief en de doorwerking daarvan op de beschikbare ruimte in de periode 2020-2023, moet naar onze mening behoudend worden omgegaan met nieuwe begrotingswensen, die een structureel beroep doen op de financiële ruimte.

De Begroting 2019 bestaat uit vier delen. Hierna noemen wij per deel enkele aandachtspunten:

- 1: Begroting in één oogopslag;
- 2: Programmaplan;
- 3: Paragrafen;
- 4: Financiële begroting: Ontwikkeling financieel perspectief en financiële positie.

6.1. Begroting in één oogopslag

Met een overzichtelijke infographic is aangegeven welke onderwerpen voor ons prioriteit hebben in 2019. Tevens presenteren wij in dat deel enkele informatieve financiële tabellen. Ook is een beknopte leeswijzer opgenomen.

6.2. Programmaplan

Wij hebben in het programmaplan de in de Voorjaarsnota 2018 genoemde prioriteiten uitgewerkt in verschillende prestaties. Door in de begroting hierop het accent te leggen, willen wij duidelijk maken waar wij als college in 2019 op in willen zetten. Na vaststelling van deze begroting door uw Staten gaan wij over tot de uitvoering ervan. Gedurende het jaar informeren wij u via de P&C-cyclus over eventuele afwijkingen.

Voor de verdere opzet van het programmaplan wordt verwezen naar de leeswijzer in de begroting.

6.3. Paragrafen

De paragrafen in de begroting belichten vooral de beheersmatige kant van het programmaplan. Het BBV schrijft de volgende paragrafen voor: Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Financiering, Bedrijfsvoering, Lokale heffingen, Onderhoud kapitaalgoederen, Grondbeleid en Verbonden partijen.

Met betrekking tot enkele paragrafen wordt het volgende opgemerkt:

1. De paragraaf **Weerstandsvermogen en risicobeheersing** kent ten opzichte van de Rekening 2017 enkele beperkte wijzigingen:
 - a. Het minimaal incidenteel benodigde weerstandsvermogen neemt t.o.v. de Rekening 2017 af met € 0,2 miljoen. Dit komt door afname van de omvang van de gewaarborgde geldleningen van zorginstellingen (effect € 43.000) en actualisatie van de IBOI-indexering voor RSP-middelen (effect € 176.000).
 - b. De incidenteel beschikbare weerstandscapaciteit neemt toe met € 0,5 miljoen. Die toename bestaat uit de dekking van het risico 'Lening aanleg snel internet' waarvan in 2019 € 0,5 miljoen wordt toegevoegd aan de Algemene reserve vanuit het krediet Provinciale meefinanciering.

Het verschil tussen het minimaal incidenteel benodigde weerstandsvermogen en de incidenteel beschikbare weerstandscapaciteit (exclusief revolverende fondsen) bedraagt (afgerond) € 0,2 miljoen. Deze afwijking is beperkt positief. De weerstandscapaciteit is daarmee op niveau.

Het verschil tussen 'benodigd' en 'beschikbaar' weerstandsvermogen voor de revolverende fondsen bedraagt € 2,1 miljoen (tekort). Dit tekort wordt in 2020 voor een belangrijk deel ingelopen. Voor de opbouw van de incidenteel beschikbare capaciteit zijn aparte afspraken gemaakt waarvoor verwezen wordt naar de betreffende paragraaf.

Conform afspraken zal een extern onderzoek door Ernst & Young Accountants in het najaar van 2018 worden uitgevoerd. Daarmee wordt invulling gegeven aan de afspraak om de risico's en de kaderstelling daartoe elke vier jaar te onderzoeken en ter vaststelling voor te leggen aan uw Staten.

2. In de paragraaf **Lokale heffingen** is een verantwoording opgenomen van de kostendekkendheid van de leges. In de gelijktijdig aangeboden voordracht over de Legesverordening 1993 en de bijbehorende Tarieventabel 2019 is het resultaat van de monitoring ervan afzonderlijk ter besluitvorming aan uw Staten voorgelegd. Vooralsnog is sprake van achterblijvende kostendekkendheid van de leges Natuurbescherming (40%). Na doorvoering van de tariefstijgingen tot en met 2019 - totaal € 0,1 miljoen - is het mogelijk noodzakelijk in 2019 aanvullende maatregelen voor te stellen ter verbetering van de mate van kostendekkendheid.

6.4. Financiële begroting: Herzien financieel perspectief

Door de financiële gevolgen van de Septembercirculaire 2018, de IBOI-indexering van RSP-middelen en een tweetal andere beperkte aanpassingen treedt, in vergelijking met de Najaarsnota 2018, een verslechtering op van het financiële perspectief. Zie de toelichting in de paragrafen 6.4.1 tot en met 6.4.6.

De begrotingsruimte in de periode 2019-2022 neemt ten opzichte van de Najaarsnota 2018 met gemiddeld € 2,65 miljoen per jaar af. Deze komt daarmee voor de jaren 2019-2022 uit op gemiddeld € 4,27 miljoen per jaar. Zie tabel 1, regel 'b. de huidige inzichten'.

Tabel 1 geeft de vergelijking weer tussen het nu berekende financiële perspectief voor de jaren 2019-2022 en het in de Najaarsnota 2018 gepresenteerde perspectief (zie Najaarsnota 2018, pagina 33).

Tabel 1. Mee- en tegenvallers in vergelijking met de Najaarsnota 2018

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	gemiddelde 2019-2022
Restant flexibel budget volgens:						
a. de Najaarsnota 2018 (nr. 36/2018)	20	2.227	6.857	9.656	8.941	6.920
b. de huidige inzichten	0	2.000	2.000	5.716	7.366	4.270
verschil (b-a)	-20	-227	-4.857	-3.940	-1.575	-2.650
Verklaring verschil:						
1. Uitkering Provinciefonds o.b.v. Septembercirculaire 2018	-2.726	-1.261	-1.114	-994	-877	-1.062
2. Aanvullende bestedingsvoorstellen:						
1. IBOI-indexering RSP-middelen	-620	-714	-822	-828	-522	-722
2. Aanvulling formatie AVG		-33	-34	-36	-37	-35
3. Facelift noordelijke stations (RSP) - fietsenstalling Groningen-Noord	0	0				0
3. Correctie verrekening AKP vanaf 2020			-129	-134	-139	-100
4. Dekking tekort 2018 en aanvulling begrotingsruimte 2019:						
1. Verlaging onvoorzien 2018 tot € 100.000	400					0
2. Herschikking begrotingsruimte 2018-2022	2.926	1.780	-2.758	-1.949		-732
Ontwikkelingen die (mogelijk) nog op zullen treden						
1. Pensioenpremie 2019 e.v./CAO 2019 e.v.		+/-p.m.	+/-p.m.	+/-p.m.	+/-p.m.	
2. Afwijkende ontwikkelingen van rente, dividenden en inflatie	+/-p.m.	+/-p.m.	+/-p.m.	+/-p.m.	+/-p.m.	
3. Uitwerking Interbestuurlijk Programma (IBP) in deelakkoorden		- p.m.	- p.m.	- p.m.	- p.m.	
4. Minder ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds	- p.m.	- p.m.	- p.m.	- p.m.	- p.m.	
5. Herverdeeleffecten nieuw verdeelmodel Provinciefonds vanaf 2021				+/-p.m.	+/-p.m.	

Bedragen x € 1.000

6.4.1. Septembercirculaire 2018 Provinciefonds

Op Prinsjesdag 2018 (18 september 2018) ontvingen wij de Septembercirculaire 2018. Wij hebben inmiddels de financiële gevolgen hiervan doorgerekend. In tabel 2 hebben wij de financiële gevolgen voor de periode 2018-2022 weergegeven.

Tabel 2. Financiële gevolgen Septembercirculaire 2018

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
1. Stand volgens de Najaarsnota 2018	211.391	212.800	182.347	169.801	174.404
2. Wijzigingen Septembercirculaire 2018					
<u>A. Wijzigingen t.g.v./t.l.v. de algemene middelen</u>					
1. Aanpassen accressen 2018-2023	-900	-735	-559	-409	-262
2. Onderschrijding plafond BTW-compensatiefonds 2018 e.v.	-1.444	-550	-569	-588	-608
3. Actualiseren fysieke gegevens 2018/2019 verdeelmaatstaven	-383	24	14	3	-7
subtotaal A	-2.726	-1.261	-1.114	-994	-877
<u>B. Wijzigingen t.g.v./t.l.v. sectorale middelen</u>					
4. Aanpassen accressen 2018-2023, aandeel duVV	-759	-596	-421	-235	-36
5. DU-Programma Impuls Omgevingsveiligheid	0	204	0	0	0
6. DU-Monumentenzorg - andere verdeling	0	181	181	181	181
7. DU-Waterstofbussen	750	0	0	0	0
subtotaal B	-9	-211	-240	-54	145
Totaal wijzigingen Septembercirculaire 2018 (= A + B)	-2.735	-1.472	-1.354	-1.048	-732
3. Stand volgens de Begroting 2019 (= 1 + 2)	208.656	211.329	180.993	168.753	173.671

Bedragen x € 1.000

De regel 'wijzigingen ten gunste van/ten laste van de Algemene middelen (subtotaal A)' geeft het effect op de begrotingsruimte 2018-2022 aan.

Onderstaand lichten wij de ontwikkelingen ten gunste dan wel ten laste van de Algemene middelen kort toe.

1. Aanpassen accresen 2018-2023

Op basis van de accresramingen in de Septembercirculaire 2018 komen wij tot de conclusie dat het accres 2018 fors lager uitkomt (5,70% i.p.v. 6,86%). Een deel van de rijksuitgaven wordt doorgeschoven van 2018 naar 2019. In de jaren 2019 t/m 2022 komt het gemiddelde accres nu uit op gemiddeld 3,39% per jaar in plaats van 3,12% per jaar volgens de meicirculaire 2018. Daarmee wordt het negatieve effect van het accres 2018 geleidelijk aan afgezwakt.

Door deze ontwikkeling van het accres dalen onze inkomsten in 2018 met circa € 0,90 miljoen. In de jaren daarna daalt dit nadeel geleidelijk aan tot circa € 0,26 miljoen.

2. Onderschrijding plafond BTW-compensatiefonds

Volgens de circulaire zal de onderschrijding van het plafond in 2018 lager liggen dan in mei 2018 nog werd geraamd. Dit leidt in 2018 tot een lagere toevoeging van middelen aan het Provinciefonds, namelijk circa € 15,15 miljoen i.p.v. de eerder geraamde € 41,032 miljoen. Een verlaging met circa € 25,88 miljoen. Dit komt omdat de provincies in 2018 meer declareren bij het BTW-compensatiefonds, waardoor de ruimte onder het plafond kleiner wordt. Ons aandeel in deze verlaging bedraagt circa € 1,44 miljoen. Voor 2019 wordt uitgegaan van een ruimte onder het plafond van circa € 43,11 miljoen. Dat is nog altijd circa € 8,99 miljoen minder dan wij eerder hebben verondersteld. Daardoor zal onze uitkering vanaf 2019 structureel zo'n € 0,55 miljoen lager uitvallen.

3. Actualiseren fysieke gegevens 2018/2019 verdeelmaatstaven

Het huidige verdeelmodel is tamelijk gevoelig voor de ontwikkelingen van het aantal inwoners per provincie. Omdat onze provincie in 2017 te maken had met een daling van het aantal inwoners en de meeste van de overige provincies hun inwonertal zagen stijgen, leidt dit voor onze provincie in 2018 tot een nadeel van € 0,38 miljoen. Dit effect wordt in de jaren 2019 en volgende gecompenseerd door andere verschuivingen binnen de verdeling van het Provinciefonds, waardoor het nadeel in die jaren beperkt is of zelfs niet aanwezig.

4. Aanpassen accresen 2018-2023, aandeel duVV

De middelen van de vroegere Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer zijn in 2016 onderdeel geworden van de uitkering uit het Provinciefonds. Op dit onderdeel worden vanaf 2017 de reguliere accresen van het Provinciefonds toegepast.

De ontwikkeling, die wij bij onderdeel 1 hebben beschreven, is ook hier van toepassing.

In 2018 dalen deze inkomsten in 2018 met circa € 0,76 miljoen. In de jaren daarna neemt de daling van deze inkomsten geleidelijk af tot circa € 0,04 miljoen in 2022. De daling van de inkomsten werkt recht evenredig door in de voor dit beleidsterrein beschikbare middelen.

5. DU-Programma Impuls Omgevingsveiligheid

De provincies ontvangen voor 2019 een bedrag van in totaal € 13,68 miljoen voor het Programma Impuls Omgevingsveiligheid 2015-2019. Ons aandeel daarin bedraagt circa € 0,20 miljoen.

De Impuls Omgevingsveiligheid bestaat uit een aantal deelprogramma's van de gezamenlijke overheden. Het betreft de deelprogramma's: Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO), Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS), Informatie-Kennisinfrastructuur, Lokaal EV-beleid en de Voorbereiding implementatie modernisering omgevingsveiligheid. De middelen die in 2019 worden ontvangen zijn bestemd voor het deelprogramma Lokaal EV-beleid.

6. DU-Monumentenzorg

De provincies ontvangen jaarlijks € 20 miljoen voor de restauratie van rijksmonumenten. Ons aandeel daarin bedraagt tot nu toe circa € 0,90 miljoen per jaar. De provincies hebben in IPO-verband besloten om met ingang van 2019 de middelen van de decentralisatie-uitkering te verdelen op basis van het aantal rijksmonumenten minus het aantal woonhuizen. Door deze aanpassing sluit de uitkering beter aan op de daadwerkelijke restauratieopgave per provincie. Door deze andere verdeling van de middelen ontvangt onze provincie vanaf 2019 circa € 1,08 miljoen per jaar. Deze wijziging van de inkomsten werkt recht evenredig door in de voor dit beleidsterrein beschikbare middelen.

7. DU-Waterstofbussen

Op 20 december 2017 hebben de provincies Groningen en Zuid-Holland een subsidieovereenkomst met de EU gesloten over het JIVE-2 project. Het Nederlandse deel van dit project behelst de subsidiëring van 50 waterstofbussen te weten voor de jaren 2018 en 2020. Met dit project wordt een belangrijke stap gezet op weg naar realisatie van de ambities uit het Bestuursakkoord Zero Emissie Busvervoer.

De Rijksoverheid draagt aan dit project bij door middel van een bijdrage van € 75.000 per bus. Voor 2018 betekent dit voor de provincie Groningen en Zuid-Holland een bijdrage van € 0,75 miljoen.

Voor een verdere toelichting op de in tabel 2 genoemde wijzigingen verwijzen wij naar deel 4 van de Begroting 2019 (Financiële begroting).

6.4.2. IBOI-indexering RSP-projecten

In de Voorjaarsnota 2018 hebben wij de ramingen van de indexeringsverplichting uit het programma RSP voor de jaren 2018 tot en met 2023 verhoogd. Op basis van een toegekende IBOI van 1,15% per jaar en de destijds geldende prognose voor de projectuitgaven is de indexeringsverplichting ingeschat op € 9.964.000, waarvan € 7.732.000 ten laste van de provincie Groningen en € 2.232.000 ten laste van de gemeente Groningen.

De waarde van het risico is opgehoogd naar € 2.733.000 (o.b.v. een IBOI van 1,45%), met een kans van optreden van 50%.

De voor 2018 toegekende IBOI is inmiddels bepaald op 1,53%. Ook voor de komende jaren is een relatief hoge IBOI waarschijnlijk. De nieuwe indexeringsverplichting is voor wat betreft de ramingen 2019 tot en met 2023 daarom doorgerekend met 1,50% per jaar.

Een IBOI van 1,53% voor 2018 en van 1,50% voor de jaren 2019 tot en met 2023 leidt tot een indexering van in totaal € 14.609.000. Ten opzichte van de raming in de Voorjaarsnota 2018 een toename van € 4.645.000. Deze toename kent 3 oorzaken:

- de gestegen IBOI 2018 (€ 1.042.000);
- een vertraging in het verwachte uitgavenpatroon (€ 1.007.000);
- de aannahme van de hogere IBOI 2019 en verder (€ 2.596.000).

Deze extra last kan voor € 986.000 worden verrekend met de gemeente Groningen. De toename van de indexeringsverplichting ten laste van de provincie komt daarmee voor de jaren 2018 tot en met 2023 uit op een bedrag van in totaal € 3.659.000. In 2018 gaat het voor de provincie om een extra bedrag van € 620.000 oplopend tot € 828.000 in 2021 en daarna weer dalend tot € 153.000 in 2023.

6.4.3. Aanvullend bestedingsvoorstel over de inzet voor 'Functionaris Gegevensbescherming'

In het kader van de Voorjaarsnota 2018 is besloten om middelen beschikbaar te stellen voor het aanstellen van een Functionaris Gegevensbescherming (FG) voor 0,5 fte. Dit betreft de invulling van een wettelijke verplichting op basis van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Voortschrijdend inzicht laat zien dat deze formatie onvoldoende is om de taken van FG naar behoren uit te kunnen voeren.

De vereiste bereikbaarheid en zichtbaarheid van de FG is voor een organisatie van onze omvang met de 0,5 fte onvoldoende geborgd. Daarnaast is het nemen van onze verantwoordelijkheid richting de burgers binnen onze provincie een aspect waar veel aandacht voor moet zijn. De FG dient toegankelijk en in beginsel te allen tijde bereikbaar te zijn voor vragen van betrokkenen (burgers en medewerkers) met betrekking tot de verwerking van hun persoonsgegevens. Uit extern onderzoek is gebleken dat op het gebied van bewustwording de provincie Groningen kwetsbaar is. Activiteiten om de bewustwording binnen de organisatie ten aanzien van de bescherming van persoonsgegevens te vergroten vraagt meer inspanning dan aanvankelijk voorzien. Wij stellen dan ook voor om de formatie van de FG structureel naar 0,8 fte uit te breiden en de aanvullende kosten van € 33.000 per jaar (voor 0,3 fte) vanaf 2019 te dekken uit de Algemene middelen.

6.4.4. Aanvulling budget Facelift Noordelijke Stations

In verschillende voordrachten voor het RSP-project Facelift Noordelijke Stations hebben wij voorgesteld om te investeren in onder meer de uitbreiding van de fietsenstallingen van station Groningen Noord, als onderdeel van het deelproject voor de uitbreiding van fietsenstallingen op alle stations in onze provincie. Dit deelproject is inmiddels grotendeels afgerond, zoals ook gemeld in de laatste voordracht (59/2014 van 28 oktober 2014). De uitbreidingen uit de derde tranche fietsenstallingen zijn allemaal gerealiseerd, op station Groningen Noord na. Hier is met ProRail en de gemeente Groningen langer gesleuteld aan een passend plan in de totale stationsomgeving daar. Dit plan is nu gereed. Hetzelfde geldt voor de financiële afrekening van de overige uitbreidingen. Uit de financiële afrekening blijkt dat de uitbreidingen op een deel van onze regionale treinstations iets duurder zijn uitgevallen. Dit heeft met name te maken met de beperkte ruimte en lastige inpassing op een aantal stations. Voor Groningen Noord resteert hierdoor op dit moment onvoldoende budget conform de eerdere aanvragen. Binnen het oorspronkelijke totale budget van het RSP-project Facelift Noordelijke Stations is nog wel ruimte genoeg om de kosten van deze uitbreiding te dekken. Omdat uitbreidingen op Groningen Noord nog altijd zeer gewenst zijn, wordt voorgesteld hiervoor een extra budget beschikbaar te stellen uit het oorspronkelijke budget voor de Facelift Noordelijke Stations van maximaal € 200.000 (verdeeld over 2018 en 2019). Voor deze uitbreidingen hebben wij ook een landelijke subsidie aangevraagd, waardoor onze eigen bijdrage mogelijk lager kan worden (als deze wordt gehonoreerd).

6.4.5. Correctie verrekening AKP vanaf de jaarschijf 2020

In de Voorjaarsnota 2018 is een tweetal tijdelijke substituties van beleidskredieten naar stelposten AKP (tijdelijke formatie Waddentaken en Leefbaarheid) doorgevoerd. In het kader van de Najaarsnota 2018 zijn de middelen van stelposten toegevoegd aan de AKP-budgetten van de betreffende afdelingen. Hoewel het hier om een tijdelijke personele inzet voor 2018 en 2019 gaat, zijn de beleidskredieten waaruit deze inzet wordt bekostigd in de Najaarsnota 2018 niet tijdelijk maar ten onrechte structureel verlaagd waarbij de vrijkomende middelen ten gunste van de Algemene middelen zijn gekomen. Dat is echter niet juist.

De betreffende beleidskredieten worden daarom nu vanaf 2020 weer op het juiste niveau teruggebracht. Daardoor ontstaat ten opzichte van de Najaarsnota 2018 een nadeel voor de Algemene middelen van circa € 128.700 in 2020 oplopend tot € 138.600 in 2022.

6.4.6. Dekking tekort 2018 en aanvulling begrotingsruimte 2019

In 2018 ontstaat door de negatieve ontwikkeling van de uitkering uit het Provinciefonds 2018 en de hogere IBOI-indexering 2018 een begrotingstekort van circa € 3,33 miljoen. De begrotingsruimte voor 2019 daalt door deze ontwikkelingen en de aanvullende bestedingsvoorstellen tot circa € 0,22 miljoen. Ons uitgangspunt voor 2018 is een sluitende begroting en voor 2019 en volgende - op basis van het Collegeakkoord 2015-2019 - een flexibel budget van tenminste € 2 miljoen per jaar.

Dat betekent dat wij voor 2018 tot een bedrag van € 3,33 miljoen dekking moeten vinden en voor 2019 de begrotingsruimte met tenminste € 1,78 miljoen moeten aanvullen.

Wij stellen voor het tekort 2018 van € 3,33 miljoen te dekken door:

- een beroep van € 0,40 miljoen ten laste van de post voor werkelijk onvoorziene uitgaven 2018 (er resteert dan nog een bedrag € 100.000 voor het opvangen van onvoorziene uitgaven);
- het naar voren halen van begrotingsruimte uit 2020 /2021 tot een bedrag van € 2,93 miljoen.

Verder stellen wij voor de begrotingsruimte 2019 met een bedrag van € 1,78 miljoen aan te vullen tot een bedrag van € 2,00 miljoen door het naar voren halen van begrotingsruimte 2020/2021.

In totaal wordt met deze voorstellen een bedrag van circa € 4,71 miljoen ten laste van de begrotingsruimte 2020/2021 naar voren gehaald.

De beschikbare ruimte in de periode 2020-2023 is vanaf de Voorjaarsnota 2017 voor een belangrijk deel ontstaan door forse meevallers in de uitkering Provinciefonds. Vooral bij de Voorjaarsnota 2018 kon de beschikbare ruimte 2020-2023 aanzienlijk worden aangevuld. Nu is echter sprake van het tegenovergestelde. Het is dan logisch om deze tegenvaller met die ruimte te verrekenen.

In de Voorjaarsnota 2017 werd de beschikbare ruimte 2020-2023 (incl. meevaller meicirculaire 2017) geraamd op € 32,69 miljoen. Met het bovenstaande voorstel om begrotingsruimte 2020/2021 naar voren te halen komen we uit op een beschikbare ruimte 2020-2023 van € 32,05 miljoen.

Daarmee zitten we op hetzelfde niveau als in de Voorjaarsnota 2017 (zie tabel 3).

Tabel 3. Ontwikkeling beschikbare ruimte 2020-2023 vanaf Voorjaarsnota 2017

Omschrijving	VJN2017	NJN2017	BG2018	VJN2018	NJN2018	BG2019
Sporen 2017-2019 (VJN2017, met aanpassing BG2018)	9,48	9,48	8,84	9,48	9,48	9,48
Stelpost continueren nieuw beleid	9,44	9,44	9,44	9,44	9,44	9,44
Begrotingsruimte 2020-2023 boven € 2 miljoen per jaar	13,77	16,86	14,62	23,16	23,15	13,13
Totaal	32,69	35,78	32,89	42,08	42,07	32,05

Bedragen x € 1 miljoen

Ten opzichte van Najaarsnota 2018 is de beschikbare ruimte 2020-2023 evenwel gedaald met € 10,02 miljoen. Deze daling wordt voor circa € 6,28 miljoen veroorzaakt door de ontwikkeling van de uitkering uit het Provinciefonds 2018-2023 en voor € 3,66 miljoen door de hogere IBOI-indexering 2018-2023.

Wij gaan in de aanloop naar de Voorjaarsnota 2019 de mogelijkheden uit te werken om het beroep op de begrotingsruimte 2020/2021 van € 4,71 miljoen (dit betreft de naar voren gehaalde begrotingsruimte) weer ongedaan te maken. Bijvoorbeeld door middel van de inzet van mogelijke vrijval in bestemmingsreserves, benutten van eventuele vrijval bij overboeking kredieten 2018-2019 en overgebleven gelden vanuit de huidige programma's laten terugvloeien naar de Algemene middelen. In de Beleidsbrief 2019, die u vooruitlopend op de Voorjaarsnota 2019 zal ontvangen, zullen wij in dit verband een actueel financieel perspectief en een uitgewerkt pakket aan maatregelen aan u voorleggen.

6.5. Financiële gevolgen

14e wijziging Begroting 2018

In de reguliere P&C-cyclus is de najaarsnota in principe de laatste gelegenheid om de lopende begroting bij te stellen. In paragraaf 6.4.1 hebben wij de ontwikkelingen binnen de Septembercirculaire 2018 toegelicht die ook financiële gevolgen hebben voor 2018. Dat geldt ook voor de in paragraaf 6.4.2 toegelichte IBOI-indexering van RSP-projecten alsmede het voorstel tot dekking van het tekort 2018 in paragraaf 6.4.6. Om deze gevolgen alsnog in de Begroting 2018 te kunnen verwerken hebben wij de financiële gevolgen voor 2018 verwerkt in ons voorstel tot 14^e wijziging van de Begroting 2018, dat als ontwerpbesluit aan deze voordracht is toegevoegd.

Begroting 2019 - meerjarenramingen 2020-2022

De in de paragrafen 6.4.1 tot en met 6.4.6 beschreven ontwikkelingen en voorstellen voor de periode 2019-2022 hebben wij verwerkt in de nu voorliggende Begroting 2019. Zie voor een nadere toelichting deel 4 van de Begroting 2019.

In de Najaarsnota 2018 hebben wij aangekondigd dat wij in de Begroting 2019 met een uitgewerkt voorstel zullen komen voor een provinciale bijdrage in de kosten van de 75-jarige viering van de bevrijding in 2020. Omdat wij nog nadere informatie van de subsidieaanvrager moeten ontvangen kunnen wij nu nog geen uitgewerkt voorstel voor een provinciale bijdrage aan u voorleggen. In komende maanden zal daarover meer duidelijkheid ontstaan. Wij streven ernaar de provinciale bijdrage uit bestaande middelen te bekostigen zodat een beroep op de Algemene middelen zoveel mogelijk kan worden voorkomen.

6.6. Omgaan met financiële meevallers

Sinds de Najaarsnota 2017 hanteren wij de volgende werkwijze:

1. In het kader van de besluitvorming rondom Groningen Airport Eelde (GAE) en het daarmee annex zijnde compensatiepakket is in de Voorjaarsnota 2017 een bedrag van € 14,83 miljoen onttrokken uit het stamkapitaal. Conform eerdere besluitvorming dient het stamkapitaal weer aangevuld te worden vanuit toekomstige meevallers. Conform eerdere afspraken wordt het moment van de jaarrekening hiervoor benut.
2. Er kunnen zich onverhoopt knelpunten voordoen in de opgaven en majeure taken waar wij als provincie fors op inzetten. Indien dit aan de orde is, kan overwogen worden om bij de voorjaarsnota hier extra middelen op in te zetten.

3. P.m.-posten uit het Collegeakkoord 2015-2019 inzake Mobiliteit worden gefinancierd vanuit de sector Mobiliteit, waarbij dan tevens geldt dat meevallers binnen de sector Mobiliteit beschikbaar blijven.

6.7. Overzicht van incidentele lasten en baten 2019-2022

Om vast te kunnen stellen of sprake is van een structureel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming moet duidelijk zijn of de structurele lasten ten minste kunnen worden gedekt door de structurele baten.

In deel 4 van de Begroting 2019 (Financiële begroting) en de bijbehorende bijlage 3 hebben wij een gedetailleerd overzicht opgenomen, waarin per programma de incidentele lasten en baten 2019-2022 zichtbaar worden gemaakt.

Als wij het financieel perspectief 2019-2022 corrigeren voor deze incidentele lasten en baten dan ontstaat het beeld, zoals aangegeven in tabel 4.

Tabel 4. Structurele lasten en baten 2019-2022

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Lasten en baten Begroting 2019				
Lasten inclusief toevoegingen aan reserves	422.660	287.057	268.114	266.771
Baten inclusief onttrekkingen aan reserves	424.660	289.057	273.830	274.136
saldo van baten en lasten	2.000	2.000	5.716	7.366
Incidentele lasten en baten Begroting 2019				
Incidentele lasten incl. toevoegingen aan reserves	175.150	31.750	23.867	16.685
Incidentele baten incl. onttrekkingen aan reserves	155.178	12.941	12.309	7.624
saldo van incidentele baten en lasten	-19.973	-18.809	-11.558	-9.061
Structurele lasten en baten Begroting 2019				
Structurele lasten	247.509	255.307	244.247	250.086
Structurele baten	269.482	276.116	261.520	266.512
saldo van structurele baten en lasten	21.973	20.809	17.274	16.426

Bedragen x € 1.000

Omdat het saldo baten en lasten positief is en de geraamde incidentele lasten groter zijn dan de geraamde incidentele baten, concluderen wij dat in deze begroting sprake is van een structureel evenwicht. Dat wil zeggen dat de structurele lasten volledig uit de structurele baten kunnen worden bekostigd. Daarbij valt wel op dat het positieve saldo van de structurele baten en lasten geleidelijk afneemt.

7. Geheimhouding

Niet van toepassing.

8. Voorstel

Wij stellen u voor de Begroting 2019 en het voorstel tot 14^e wijziging van de Begroting 2018 vast te stellen overeenkomstig het in concept bijgevoegde besluit.

Groningen, 2 oktober 2018.

Gedeputeerde Staten van Groningen:

F.J. Paas , voorzitter.

H.J. Bolding , secretaris.

Behandeld door : H.A. Boeijen
Telefoonnummer : 050-316 4396
E-mail : h.a.boeijenk@provinciegroningen.nl

Bijlagen bij de voordracht
Geen

Provinciale Staten van Groningen:

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 2 oktober 2018, nr. 2018-064.375, FC;

BESLUITEN:

1. Vast te stellen het besluit tot 14^e wijziging van de Begroting 2018.
2. Vast te stellen de Begroting 2019 provincie Groningen.
3. De risico's zoals vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (Begroting 2019, deel 3, paragraaf 1) te bevestigen.

Groningen,

Provinciale Staten voornoemd:

, voorzitter.

, griffier.

Bijlagen bij het besluit

Nr.	Titel	Soort bijlage
1	14 ^e wijziging Begroting 2018	Ontwerpbesluit
2	Begroting 2019	Begroting
3	Bijlagen Begroting 2019	Bijlagen bij Begroting

PROVINCIE GRONINGEN

Nr.

45/2018
Dienstjaar: 2018
14e wijziging

Provinciale Staten van Groningen:

BESLUITEN:

de begroting van lasten en baten
te wijzigen als volgt:

14e wijziging begroting 2018 (Begroting 2019)

(bedragen x € 1.000)

volg-nummer	(deel)programma	product-groep	aard van voorstel	omschrijving	14e wijziging 2018			raming 2018 na 14e wijziging			wijze van dekking
					lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	
	Ruimte en water										
	Ruimtelijke ontwikkeling										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	10.625,7	6.478,6	4.147,1	
	Waterbeheer										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	2.661,6	382,7	2.278,9	
				Totaal programma	0,0	0,0	0,0	13.287,3	6.861,3	6.426,0	
	Milieu en energie										
	Milieu										
				subtotaal thema	0,0	0,0	0,0	16.830,1	1.702,1	15.128,0	
	Energie en klimaat										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	4.955,0	322,1	4.632,9	
				Totaal programma	0,0	0,0	0,0	21.785,1	2.024,2	19.760,9	
	Platteland en natuur										
	Natuur en landschap										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	39.009,1	4.800,6	34.208,5	
	Landbouw										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	4.848,4	0,0	4.848,4	
				Totaal programma	0,0	0,0	0,0	43.857,5	4.800,6	39.056,9	
	Bereikbaarheid										
	Infrastructuur										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	87.515,5	27.426,9	60.088,6	
	Openbaar vervoer										
				subtotaal deelprogramma	850,0	70,2	779,8	118.317,3	8.039,8	110.277,5	
1	zie 7	2300	2.1	Facelift noordelijke stations (RSP): fietsenstalling Groningen Noord	100,0	70,2	29,8				
2		2300	6.4	DU Waterstofbussen	750,0		750,0				
				Totaal programma	850,0	70,2	779,8	205.832,8	35.466,7	170.366,1	
	Economie										
	Economie en werkgelegenheid										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	49.620,3	8.745,4	40.874,9	
	Recreatie en toerisme										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	2.154,8	23,1	2.131,7	
	Grensoverschrijdende samenwerking										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	375,5	0,0	375,5	
				Totaal programma	0,0	0,0	0,0	52.150,6	8.768,5	43.382,0	
	Cultuur en maatschappij										
	Cultuur										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	8.078,7	926,1	7.152,6	
	Erfgoed en archeologie										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	12.920,1	1.733,4	11.186,7	
	Maatschappij										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	6.085,7	0,0	6.085,7	
	Versterking leefbaarheid										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	12.197,9	200,1	11.997,8	
				Totaal programma	0,0	0,0	0,0	39.282,4	2.859,6	36.422,8	
	Openbaar bestuur										
	Provinciale staten										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	2.492,7	0,0	2.492,7	
	Overige bestuursorganen										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	2.729,3	153,3	2.576,0	
	Bestuurlijke samenwerking en toezicht										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	3.905,2	0,0	3.905,2	
	Communicatie										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	2.521,2	1,3	2.519,9	
				Totaal programma	0,0	0,0	0,0	11.648,4	154,6	11.493,8	
	Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering										
	Bedrijfsvoering										
				subtotaal deelprogramma	0,0	0,0	0,0	37.182,5	2.566,8	34.615,7	
	Algemene dekkingsmiddelen										
				subtotaal deelprogramma	-304,1	455,7	-759,8	73.605,5	435.129,7	-361.524,2	
3		0100	6.4	Provinciefonds - bijstelling septembercirculaire 2018		-2.735,2	2.735,2				
4	zie 6	0300	2.1	Geldleningen/uitzettingen - bijdr. gem. Groningen IBOL-index 2018		235,0	-235,0				
5		0500	2.1	Onvoorziene uitgaven	-400,0		-400,0				
6	zie 4	0800	2.1	Reserve RSP - IBOL-index 2018	855,0		855,0				
7	zie 1	0800	2.1	Reserve RSP - facelift noordelijke stations		29,8	-29,8				
8		0800	6.4	Accres gedecentraliseerde middelen Verkeer en vervoer (PF)	-759,1		-759,1				
9		0800	7	Herschikking begrotingsruimte van 2020-21 naar 2018-19		2.926,1	-2.926,1				
				Totaal programma	-304,1	455,7	-759,8	110.788,0	437.696,5	-326.908,5	
				TOTAAL-GENERAAL	545,9	525,9	20,0	498.632,0	498.632,0	0,0	

Legenda:

2.1 = Bestedingsvoorstellen 2018
6.4 = Voorziene ontwikkelingen - Provinciefonds
7 = Herschikking begrotingsruimte 2018-2020

Voor een nadere toelichting op deze begrotingswijziging verwijzen wij naar deel 4 van de Begroting 2019.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Groningen
in hun vergadering van

, voorzitter.

, griffier.

Samenvatting 14e wijziging begroting 2018 (Begroting 2019)

In de navolgende tabel hebben wij de mutaties in deze begrotingswijziging voor het jaar 2018 voor u samengevat.

(bedragen x € 1.000)				
Omschrijving	wijziging raming 2018			een toelichting op dit voorstel is te vinden in:
	lasten	baten	saldo	
Begroting 2018 na 13e wijziging	498.086,1	498.106,0	-20,0	
<u>Mutaties 14e wijziging 2018:</u>				
<u>2.1 Bestedingsvoorstellen</u>				Begroting 2019, deel 4 "Financiële begroting"
- IBOI-index 2018 (incl. bijdrage gem. Groningen)	855,0	235,0	620,0	
- Facelift noordelijke stations (RSP): fietsenstalling Groningen Noord	100,0	100,0	0,0	
- Onvoorziene uitgaven	-400,0	0,0	-400,0	
<u>6.4 Voorziene ontwikkelingen - Provinciefonds</u>				Begroting 2019, deel 4 "Financiële begroting"
- bijstelling Provinciefonds (septembercirculaire 2018)	0,0	-2.735,2	2.735,2	
- verrekening met programmabudgetten (accresontwikkeling)	-759,1	0,0	-759,1	
- verrekening met programmabudgetten (decentralisatie-uitkeringen)	750,0	0,0	750,0	
<u>7. Herschikking begrotingsruimte</u>				
- herschikking begrotingsruimte van 2020-21 naar 2018-19	0,0	2.926,1	-2.926,1	
Totaal mutaties 14e wijziging begroting 2018	545,9	525,9	20,0	
Begroting 2018 na 14e wijziging	498.632,0	498.632,0	0,0	